

UTÓSZÓ

„A természet úgy rendezte, hogy ha az ember megöregszik, akkor messze látó lesz. Ami messze van, azt látja jól. Ez a múlt.”

(Szüllő Géza)

Szöllősi Gyula egyik kedvenc tanárom volt a szabadkai gimnáziumban, s ezzel az osztályban nem voltam egyedül. Bogaramnak szólított bennünket, s a háta mögött, egymás között mi is így neveztük. Biológia mellett emberséget is tanultunk tőle, s van-e ennél fontosabb egy alakulóban levő fiatal ember életében.

Később gyakran találkozhattunk a nevével az újságokban: a 70-es évek elején egyike volt azoknak, akik minden tőlük telhetőt megtettek pusztulásnak indult egykori tündértavunk, a Palics megmentése érdekében. Fontos könyveket is írt a Palicsi- meg a Ludasi-tóról, számtalan szak- és tudományos cikket jelentetett meg lapjainkban és folyóiratainkban. Aztán jött a miloševići örület, jött a háború, s az 1926-ban Bajmokon született, Szabadkán és Palicson otthonra lelő tudós tanár már őszülő fejjel vándorbotot vett a kezébe, s családjával együtt előbb Egerbe, aztán Szegedre költözött.

Hosszú évekig semmi hírt nem hallottam felőle, mígnem a közelmúltban felkeresett a szerkesztőségben, s két vaskos kéziratköteget tett le az asztalomra. Ha lesz időm, olvassak beléjük, kíváncsi a véleményemre. *Emlékeim nyomában...* címmel az életét írta meg bennük, egy nem akármilyen tanári, tudósi, emberi pályája történetét.

S aztán nemcsak beleolvastam, hanem az elsőtől az utolsó soráig elolvastam Szöllősi tanár úr önéletírását. Amely nemcsak a saját színes és mozgalmas életéről szól, hanem hiteles képet fest és számtalan fontos tanulással szolgál arról a világról, amelyben az elmúlt több mint háromnegyed évszázada él a délvidéki magyarság.

– Szilárd nevű unokámnak gyakran meséltem az életemről – sorolta elém legutóbbi beszélgetésünk alkalmával, amikor arról kérdeztem, hogyan született meg a visszaemlékezés, mi lehet az önéletírás értelme, haszna. – Arról meséltem, hogy milyen volt a gyermekkorom, mi min-

den esett meg velem az iskolás években, aztán a háború alatt, amikor az oroszok kis híján kivégeztek. Ahogy a gyerek ezt hallotta – ma már 30 éves elektromérnök –, egyszer megkérdezte: Te Gyuszi, miért nem írod le mindezt? Én szeretném ezt olvasni, s biztos vagyok benne, hogy a gyerekeim is szeretnék majd. Nekifogtam, és megírtam. Nyolcvan év távolából közel jött és oly széppé vált a ludasi gyermekkor...

„Nagy, havas és csikorgó zord telekre emlékszem azokban az években, amikor kint laktunk Ludason. Csilingelő szánkók közlekedtek a havas utakon, subába bújt, fekete sipkás emberek biztatták a lovakat futásra... A nádaratók tüzet raktak a jégen, hogy időnként kicsit fölmelegedjenek...”

– Megelevenedett bennem a Kosztolányi Árpád doktor úr alakja, aki 13 évet töltött Ludason, s aki nemcsak testi bajokban segítette a helybelieket, hanem, ahogyan ő írta önéletírásában: „iparkodtam lelket önteni az elesett magyarokba.” Leírtam még sok mindent, s eljutottam egészen 2011-ig. Végezetül pedig utódaim okulására odakanyarítottam az én életfilozófiámat, jó és rossz döntéseimet és azok következményeit.

S noha a tanár úr önéletírása végén nyomatékosan felhívja rá a figyelmet, hogy kéziratkötetét nem kiadásra szánta, csupán utódai okulására, én biztos vagyok benne, hogy ennek az önéletírásnak minél előbb meg kell jelennie, mégpedig egész közösségünk okulására, a jó könyvet szeretőknek pedig lebilincselő olvasmányul.

Dudás Károly